

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Освітня програма	40563 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	40563
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Олійський В`ячеслав Олександрович, Карпюк Ірина Василівна, Синявська Олена Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	30.09.2021 р. – 02.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/vidomosti-samooczinyuvannya-032-istoriya-ta-arheologiya-2021.pdf
Програма візиту експертної групи	https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/programma-vizytu-032-chernigiv.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Ознайомлення з освітньою діяльністю за ОП «Історія та археологія», яке здійснювалося у формі роботи з відповідними документами та проведення зустрічей із різними учасниками освітнього процесу, справило позитивне враження і дозволяє відзначити конструктивність та готовність до співпраці з експертами гаранта та всіх причетних до формування ОП. Оскільки акредитаційна експертиза є наступною, то особливу увагу ЕГ звернула на те, яким чином було враховано рекомендації і зауваження до ОП під час роботи попередньої ЕГ та ГЕР. ЕГ відзначає, що у процес вдосконалення ОП, що акредитується, були залучені всі учасники освітнього процесу – від здобувачів до адміністрації ЗВО. Керівництво університету та інституту правильно відреагувало на пропозиції та зауваження, в короткі терміни було модернізовано та оновлено нормативну базу, створено нові підрозділи, які покликані підвищувати якість освітнього процесу – відділ забезпечення якості вищої освіти (на рівні університету) та методична комісія (на рівні інституту). Відбувся моніторинг освітньої програми, в результаті якого внесені зміни відповідно до Стандарту вищої освіти, рекомендацій ЕГ та внутрішніх стейкхолдерів. Запроваджено практику опитування студентів, залучено до співпраці роботодавців, пропозиції яких стали підґрунтям для перегляду структури ОП та переліку освітніх компонентів програми. Кардинально змінено підхід і філософію щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів – запроваджено процедуру вільного вибору, сформовано загально факультетський та загально університетські каталоги вибіркових дисциплін. Адміністрація всіляко підтримує та заохочує академічний персонал, сприяючи розвитку педагогічної майстерності та підвищенню кваліфікації, для проведення лекційних занять залучаються відомі фахівці; в ЗВО існують перспективи розвитку спеціальності 032 Історія та археологія, функціонує аспірантура. Експертиза показала, що на ОП є певні недоліки, визначені у підсумку слабких сторін, але, на думку експертів, вони не мають суттєвого характеру і можуть бути виправлені у короткий термін. Під час фінальної зустрічі та у цьому звіті ЕГ надала рекомендації для покращення якості ОП. Загальний висновок ЕГ: ЗВО виправив недоліки, врахувавши пропозиції та рекомендації, надані під час акредитаційної експертизи у 2020 році; ОП заслуговує на акредитацію.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Програма 032 «Історія та археологія» містить ряд сильних сторін. Академічна спільнота головний акцент поставила на усуненні недоліків, які були виявлені під час акредитаційної експертизи у 2020 році та у змінненні комплексного підходу до викладання і стимуляції наукових досліджень. Цілі освітньої програми корелюють із місією та стратегією ЗВО. Удосконалені внутрішні документи, що регулюють освітній процес, позитивною практикою є формування положення «Про освітню програму та гаранта освітньої програми» та створення Відділу внутрішнього забезпечення якості освіти. Наявність наскрізної підтримки освітньої програми однозначно ставить її на рівні з програмами інших ЗВО. Створення Центру розвитку професійної майстерності й лідерства при університеті сприяє розвитку людських ресурсів та доводить, що керівництво зацікавлене у розвитку університету та затребуваності випускників на ринку праці. Важливим для здобувачів є морально-психологічний клімат, в університеті він - на високому рівні. Позитивним є залучення практиків до навчального процесу, зокрема, для проведення лекційних занять та залучення їх до розробки, перегляду освітніх програм. Структура програми відповідає нормативним вимогам, 50% освітніх компонентів спрямовано на забезпечення фахових компетентностей, а 30% - на вибіркову складову. Студенти є вільними обирати теми наукових робіт та, за бажанням, комбінувати дослідження різних наукових напрямів. Правила прийому, правила визнання результатів навчання є чіткими та не містять дискримінаційних положень.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ЕГ звертає увагу на можливість посилення інтернаціоналізації діяльності на ОП, зокрема реалізації академічної мобільності здобувачів освіти, як міжнародної так і всеукраїнської, та неформальної і дуальної освіти. Важливим аспектом є розширення співпраці із роботодавцями, залучення їх до аудиторної роботи. ЕГ рекомендує удосконалити оформлення РП, зважаючи на епідеміологічну ситуацію останнього часу, передбачити в них можливість дистанційної форми педагогічної та науково-дослідної практик, уточнити критерії відповідності рівня знань здобувачів балам, які виставляються на практичних заняттях. ЕГ вважає висловлені зауваження не значними, такими які носять рекомендаційний характер. Надані рекомендації можна реалізувати в стислі терміни.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Відповідно до Статуту НУ «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка (https://drive.google.com/file/d/1oA5aM7ijvQqUCXCH8ighNqykWQY_v97W/view) метою освітньої діяльності університету є підготовка висококваліфікованих та конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринках праці фахівців для наукових та освітніх установ, органів державної влади та управління, підприємств всіх форм власності за всіма рівнями вищої освіти. В ОП «Історія та археологія» спеціальності 032 «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти мета програми визначена як підготовка конкурентоспроможного, висококваліфікованого історика, який володіє фундаментальними фаховими компетентностями, здатного до виконання оригінальних наукових досліджень, практичної діяльності в галузі гуманітаристики, освіти, культури, охорони культурної спадщини, державного управління. Мета ОП корелює і зі Стратегією ЗВО (https://drive.google.com/file/d/oByJ_WEFXldX_Wjc2aFFsZogidW8/view?resourcekey=0-uEgveo-SH84CEM69viV5Sg), зокрема, із місією, яка передбачає забезпечення сучасної якісної та доступної освіти шляхом передачі студентам знань і досвіду викладачів, формування компетентностей та розвитку новітніх наукових і освітніх технологій; підготовку висококваліфікованих кадрів, які здатні до практичної реалізації отриманих знань й умінь, компетентностей в освіті, науці та виробництві.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У ході робочих зустрічей з і стейкхолдерами ЕГ встановила дотичність здобувачів вищої освіти, випускників програми, роботодавців, академічної спільноти до формування цілей та програмних результатів навчання ОП. Роботодавці підтвердили свою участь у зустрічах з представниками університету щодо спільного обговорення програми та доцільність її існування. Ними були висловлені як усні пропозиції, так і надано позитивні рецензії на ОП, які розміщені у відкритому доступі на сайті університету (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/osvitni-programy/>). З'ясовано, що періодично відбуваються засідання робочих груп за участю викладачів, які забезпечують ОП, проводяться опитування здобувачів, результати яких оприлюднені на сайті ЗВО (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/anketuvannya-2/>). У відповідь на запит ЕГ гарантом були надані протоколи розширених засідань робочої групи та засідань кафедр (див. відповідь на запит, документ 3), на які запрошувалися здобувачі та роботодавці, пропозиції і потреби стейкхолдерів загалом є задокументованим.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У меті ОП, її програмних результатах навчання, орієнтації враховано особливості розвитку спеціальності 032 «Історія та археологія» та вказано, що ОП передбачає формування та розвиток професійних компетентностей для здійснення дослідницької та викладацької діяльності у галузі історії; опанування теорії та категоріального апарату сучасної історичної науки, технологій історіописання, методики викладання історії у закладах вищої освіти, а також оволодінні практичними навичками застосування набутих знань. У відомостях СО вказано, що галузевий та регіональний контексти в ОП враховані через участь викладачів та здобувачів в реалізації «Обласної цільової програми розвитку туризму у Чернігівській області на 2021-2027 роки та цільової «Програми проведення археологічних досліджень у Чернігівській області на 2021-2025 роки». Поряд із цим, експертній групі не вдалося пересвідчитися у конкретному врахуванні досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних програм щодо формування цілей та програмних результатів навчання за ОП, наявні тільки вказівки на вітчизняні заклади вищої освіти без конкретних прикладів. У відомостях СО вказано, що творчий колектив працівників ННІ історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М.Лазаревського в рамках реалізації проєкту «Європейський освітній простір: можливість та виклики для України» вивчають і адаптують для потреб ОП «Історія та археологія» кращі практики викладання у європейських університетах, але також без конкретних прикладів. Під час фокус-групи гарант ОП А.М.Острянюк повідомив, що разом із здобувачами розглядають кращі практики викладання в рамках вибіркового курсу «Європейський освітній простір».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 032 «Історія та археологія» було затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України 31.05.2021. Для акредитації була представлена ОП «Історія та археологія», що затверджена вченою радою ЗВО 31.08.2020 р. зі змінами і доповненнями від 30.06.2021 р., які були внесені у зв'язку з затвердженням Стандарту і відповідно до зауважень ЕГ та ГЕР під час попередньої акредитації. Вивчення відповідностей освітніх компонентів компетентностям та програмним результатам навчання дозволяє стверджувати, що обсяг заявлених компетентностей та програмних результатів навчання відповідають завданням підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Програмні результати навчання в ОП 2021 року (порівняно з ОП редакції 2020 року) переглянуті, конкретизовані, корелюють з програмними компетентностями і приведені у відповідність до результатів навчання, визначених у Стандарті. Так, наприклад, в ОП редакції 2020 року були вказані фахові компетентності ФК11-14 та ПРН32-33,36-37, які забезпечувалися виключно вибірковими дисциплінами, в ОП 2021 року ці помилки виправлено; перелік ПРН конкретизовано та зменшено з 37 до 9 пунктів; переглянуто та змінено перелік ОК. Зміст освітніх компонент, включених до обов'язкової частини підготовки за ОП, забезпечує досягнення цілей ОП, які визначені в програмних результатах навчання в Стандарті. Програмні результати навчання досягаються також шляхом практичного закріплення отриманих знань у ході проходження відповідних практик та підсумкової атестації у вигляді захисту кваліфікаційної роботи.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП корелює зі Статутом та Стратегією розвитку ЗВО. Взаємодія стейкхолдерів практикується як у формі поінформування, так і у формі протоколів розширених засідань відповідних робочих груп. Відповідно до рекомендації ЕГ у 2020 році запроваджено практику повідомлення стейкхолдерів про результати розгляду їх пропозицій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рекомендуємо більше уваги приділити вивченню досвіду аналогічних вітчизняних та європейських ОП, конкретизувати їх форми та зміст в рамках обговорення ОП робочою групою.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітньо-професійна програма «Історія та археологія» загалом відповідає підкритеріям 1.1, 1.3, 1.4, однак не повною мірою дає змогу встановити врахування досвіду аналогічних вітчизняних та європейських ОП (підкритерій 1.2), тому експертна група оцінює критерій 1 як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП «Історія та археологія» становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія (затверджений 31.05.2021 р.). Відповідно до законодавчих норм на дисципліни вільного вибору в ОП відведено 27 кредитів, що складає 30% від загальної кількості кредитів; понад 50% обсягу освітньої програми спрямовано на забезпечення спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП «Історія та археологія» затверджена вченою радою ЗВО 31.08.2020 р. і запроваджена в дію з 01.09.2020 р. Відповідно до зауважень та пропозицій ЕГ та ГЕР під час акредитації у жовтні 2020 р. та Стандарту до ОП внесено зміни і доповнення, затверджені вченою радою ЗВО 30.06.2021 р. Зміни внесені в опис предметної області програми, формулювання компетентностей та результатів навчання. В новій редакції ОП оптимізовано змістовну складову та логічну схему, збільшено обсяг практичної підготовки здобувачів, запроваджено вільний вибір ОК. Включені до ОП освітні компоненти становлять логічну взаємопов'язану систему, теоретичні дисципліни передують проведенню практик. Освітні компоненти (обов'язкові дисципліни (ОК соціально-гуманітарної підготовки та ОК професійної та практичної підготовки) дають змогу досягти поставленої мети і програмних результатів навчання. Відповідно до Стандарту вищої освіти ПРН підпорядковані ідеї формування фахових компетентностей у галузі історії та археології, разом з тим ЕГ відзначає, що досягнення ПРН корелює і з загальними компетентностями, зокрема, здатністю приймати обґрунтовані рішення, творчо застосовувати кращі практики у професійній діяльності, брати відповідальність за оригінальність та обґрунтованість наукових результатів, здатність спілкуватися державною та іноземною мовами тощо. ЕГ відзначає, що всі визначені в ОП ПРН забезпечуються за рахунок обов'язкових дисциплін. НП 2021 р. корелюється з ОП 2021 р., обсяг обов'язкових освітніх компонентів робить логічним досягнення програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 032 Історія та археологія. ОП орієнтована на здобуття фахових компетентностей для здійснення дослідницької та викладацької діяльності. У ході реалізації ОП здобувачі вищої освіти отримують теоретичні знання про історичний процес, причинно-наслідкові зв'язки між подіями та явищами минулого, способи його пізнання, методи організації наукових досліджень в галузі історії та археології, викладацької діяльності, практичні навички опрацювання історичних джерел, написанням текстів досліджень, публічним представленням результатів наукових студій в усній та письмовій формах. ОП включає в себе освітні компоненти соціогуманітарної, історичної та педагогічної спрямованості.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП 2021 року передбачає можливість для формування індивідуальної траєкторії здобувача освіти: відповідно до навчального плану на вибіркові дисципліни відведено 27 кредитів – 30 % від загальної кількості кредитів, що відповідає встановленим Законом України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62) вимогам. На сайті ЗВО розміщене «Положення про дисципліни вільного вибору студентів» в НУЧК імені Т.Г. Шевченка, в якому прописана процедура формування індивідуальної траєкторії навчання студентів з дисциплін вільного вибору. Під час підготовки і проведення експертизи з'ясовано, що до 2020 року включно здобувачі обирали блоки навчальних дисциплін, а наскрізна система вибору була відсутня. ЕГ, яка проводила експертизу у жовтні 2020 року рекомендувала розглянути питання щодо обрання вибіркових дисциплін не блоками, а окремими ОК, серед яких мають бути й нефарми. ЗВО і робоча група прислухалися до рекомендацій і з 2021-2022 н.р. запроваджена наскрізна система вибору, здобувачі мають можливість обирати дисципліни з каталогу вибіркових дисциплін, рекомендованих для даної ОП або університетського каталогу вибіркових дисциплін. Враховуючи інформацію, отриману на основі аналізу ОП, навчального плану, робочих програм та силабусів навчальних дисциплін, які розміщені на сайті ЗВО <https://inst-hist.chnpu.edu.ua/robochi-navchalni-programy/>, а також результатів зустрічей зі здобувачами, ЕГ переконалася в забезпеченні вибірковості освітніх компонент за ОП. Під час фокус-групи здобувачі підтвердили, що мають можливість обирати дисципліни з каталогу вибіркових дисциплін, рекомендованих для даної ОП або університетського каталогу вибіркових дисциплін, які розміщені на сайті <https://inst-hist.chnpu.edu.ua/katalog-vybirkovyih-dysczyplin/>. ЕГ звернула увагу, що на сайті розміщені робочі програми обов'язкових освітніх компонент та силабуси вибіркових освітніх компонент, під час зустрічей було з'ясовано, що робочі програми вибіркових дисциплін в процесі розробки і в стислі терміни будуть представлені на сайті. ЕГ також переконалася в запровадженні практики вибору здобувачами освітніх компонент - гарантом були надані заяви студентів на вибіркові дисципліни (див. відповіді на запит, документ 2), проведення реальної процедури вибору підтвердили і здобувачі під час роботи фокус-групи.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В ОП та відповідно НП на практичну підготовку здобувачів освіти відводиться 18 кредитів (20% від загального обсягу ОП), спрямованих на формування фахових компетентностей за спеціальністю 032 Історія та археологія (археологічна, педагогічна та науково-дослідна практики). Як позитивний аспект ЕГ відзначає наявність тематичних теоретичних дисциплін, які передують проведенню практик (наприклад, «Польова археологія», «Практикум наукового історичного дослідження» та «Методика викладання історії у ЗВО» перед відповідно археологічною, науково-дослідною та педагогічною практиками). На запит ЕГ були надіслані накази на проведення практики та звіти здобувачів за 2019/2020 та 2020/2021 н.р. (див. п.5 відповіді на запит). ЕГ звернула увагу на

відсутність підписів студентів на представлених звітах та на помилкову вказівку у наказах 2020 та 2021 р. студентів 5 курсу (а не 1 року навчання в магістратурі). У звіті про проходження педагогічної практики відсутні аналіз відвіданого навчального заняття студента-практиканта та методичні розробки проведених семінарських /практичних занять, що передбачені РП. Рекомендуємо уважніше ставитися до оформлення робочих програм практик, зокрема, в РП «Археологічна практика» відсутні вказівка на ПРН та бази практик (хоча під час фокус-групи і в відомостях СО бази вказані). У зв'язку з пандемією і постійними карантинними обмеженнями також рекомендуємо у РП педагогічної та науково-дослідної практик передбачити дистанційне проходження практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування soft skills відбувається в процесі навчання, зокрема, комунікативні здібності, мовні навички, емоційне співпереживання, управління часом, уміння працювати в колективі, проявляти риси лідерства формуються під час вивчення як обов'язкових ОК (наприклад, таких як «Соціогуманітарне знання та історичне мислення в Україні у XIX - на початку XXI ст.», «Практикуму з наукового історичного дослідження», «Іноземна мова для істориків»), так і вибіркових ОК («Європейський освітній простір», «Медіаосвіта», «Історія міжнародних відносин»). Під час зустрічі з експертами здобувачі освіти підтвердили, що беруть участь в різноманітних поза аудиторних заходах, які формують соціальні навички - в діяльності наукових гуртків, наукових конференцій, в рамках історичної онлайн гри-квесту «300 фейкоборців».

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» затверджений наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства 23.03.2021 і був взятий до уваги при внесенні змін до ОП «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти. В переліку фахових компетентностей наявна СКО7 «Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової перед вищої та вищої освіти, наукових установах», при цьому до загальних компетентностей в ОП було додано ЗК11 «Здатність навчати інших, сприяти поширенню історичних знань та культури наукового дослідження». Ці компетентності корелюють з ПРНО7 «Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефхівців, зокрема до осіб, які навчаються» та ПРНО9 «Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн». Формування вказаних компетентностей та ПРН забезпечують ОК «Методика викладання історії у ЗВО» та «Педагогічна практика у ЗВО».

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОП та окремих ОК регламентований «Положенням про організацію освітнього процесу» в НУЧК імені Т.Г. Шевченка. Згідно навчального плану 2021 р. обсяг аудиторного навантаження у цілому складає 750 год, обсяг самостійної роботи – 1950 год., що знаходиться у рекомендованих межах (від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу здобувача). Аудиторне навантаження складає від 33 до 50% від загального освітнього навантаження, визначеного для конкретної навчальної дисципліни; відповідно навчальний час, відведений для самостійної роботи, становить від 50 до 67%. Фактичне навантаження здобувачів конкретних навчальних дисциплін знаходиться у відповідних межах. На фокус-групі із здобувачами членами ЕГ з'ясувалося, чи повною мірою студенти опановують відведений обсяг самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни і чи проводять з ними опитування. Студенти дали ствердну відповідь, зазначивши, що опитування, у тому числі і з даного питання, у них проводилося, результати розміщені на сайті (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/rezultaty-anketuvannya-zdobuvachiv-032-istoriya-ta-arheologiya-pro-ok.pdf>). На зустрічі з академічним персоналом НПП підтвердили, що завдання з самостійної роботи студенти отримують та здають вчасно. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретного ОК, його місця, значення і дидактичної мети в реалізації ОП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

На ОП дуальна освіта не реалізується.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг і зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 032 Історія та археологія; на вивчення обов'язкових дисциплін, що спрямовані на забезпечення фахових компетентностей за спеціальністю, відведено понад 50% кредитів, запроваджено викладання теоретичних ОК перед проведенням практики. Структура освітньої програми передбачає можливість для індивідуальної траєкторії здобувачів вищої освіти, вибіркова частина складає 30% загального обсягу ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Процедура наскрізного вибору дисциплін запроваджена у 2021 році, розроблено силабуси вибіркових дисциплін, РП цих дисциплін на стадії розробки. Рекомендуємо в робочих програмах практик передбачити можливість проведення педагогічної та науково-дослідної практик в дистанційному форматі. Рекомендуємо розробити документ (або розділ в уже існуючих нормативних документах щодо організації освітнього процесу) щодо дуальної форми здобуття вищої освіти. Рекомендуємо продовжити практику опитування здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Експертна група оцінює критерій 2 як такий, що має рівень відповідності В, оскільки недоліки, визначені під час попередньої експертизи, було усунуто. ОП відповідає законодавчим вимогам щодо обсягу ОП та окремих ОК, здобувачі вищої освіти мають можливість формувати власну освітню траєкторію, обсяг ОП реалістично відбиває обсяг навчального навантаження. Вказані в загальному аналізі зауваження не є суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими і не містять дискримінаційних положень. На сайті університету у розділі Вступнику розміщена вся необхідна інформація: Правила прийому на навчання, лінк на електронний кабінет вступника, розрахунок конкурсного балу, розклад роботи консультаційного пункту, програми та розклад вступних випробувань, етапи вступної кампанії. Конкурсний бал для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра (КБ) = $K_1 \times \Pi_1 + K_2 \times \Pi_2 + \Pi_3$, де Π_1 - оцінка єдиного вступного іспиту з іноземної мови у формі тесту з іноземної мови, Π_2 - оцінка фахового вступного випробування (за шкалою від 100 до 200 балів), Π_3 - середній бал документа про здобутий освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень), на основі якого здійснюється вступ (за шкалою від 0 до 20 балів); K_1 , K_2 , K_3 - невід'ємні вагові коефіцієнти, що встановлені ЗВО на рівні не менше ніж 0,25 кожний. Разом з тим, ЕГ звернула увагу, що Правила прийому (<https://drive.google.com/file/d/1vmvtuqor3OpbXVTpwgixU2lo81bkdvvA/view>) затверджені вченою радою ЗВО 30 червня 2021 року, а вступна кампанія в магістратуру розпочинається в травні з реєстрації електронних кабінетів вступників. Рекомендуємо ЗВО затверджувати Правила прийому заздалегідь, за три місяці до початку вступної кампанії, що дозволить охопити ширше коло потенційних абітурієнтів і може збільшити кількість вступників, яка у 2021 році була критичною для магістратури за ОП «Історія та археологія».

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня бакалавра чи ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти за іншими спеціальностями конкурсний відбір проводиться у формі єдиного вступного іспиту з іноземної мови, складеного у 2020 та 2021 роках, та фахового вступного випробування, складеного в рік вступу. Вступні випробування проводилися за розкладом, що був оприлюднений Приймальною комісією до початку прийому документів. Програма фахового іспиту з історії схвалена приймальною комісією у лютому 2021 році і розміщена на сайті університету у розділі Вступнику. У ВСО вказано, що програма враховувала ПРН підготовки на освітньому рівні «бакалавр», тому ЕГ звернула увагу на необхідність уточнення назви на

«фаховий іспит з історії та археології», тим більш, що сама програма включає окремий розділ з археології. Рекомендуємо також розмішувати програму вступного іспиту (або надавати лінк на відповідний розділ на університетському сайті) і на сторінці «Вступ» ННІ історії та соціогуманітарних дисциплін (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/os-magistr/>), оскільки станом на момент проведення експертизи інформація там про програми вступних іспитів на ОС Магістр була відсутня.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У НУЧК імені Т.Г.Шевченка питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюють «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://drive.google.com/file/d/1trqnoNG5l79caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view>) та «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» (<https://drive.google.com/file/d/1ZJ3H4OGbpG70USRYcvaDQN3wlCw7GLEd/view>), які розміщені на сайті ЗВО. Перезарахування навчальної дисципліни передбачає навчання здобувача в іншому ЗВО за ідентичною чи спорідненою освітньою програмою та є можливим, якщо зміст опанованої у іншому ЗВО дисципліни та її обсяг в годинах не відрізняються більше ніж на 20 % від передбачених освітньою програмою або навчальним планом, на яку вступає/переводиться/поновлюється здобувач. Процедура перезарахування відбувається при формуванні індивідуального плану навчання здобувача, перезарахування предметів та встановлення академічних розбіжностей при поновленні та переводах здобувачів здійснює директор інституту. Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» перезарахування вивчених навчальних дисциплін під час навчання за програмами академічної мобільності здійснюється на підставі наданого студентом документа з переліком і результатами вивчених навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків студентів, завіреного в установленому порядку у ЗВО / науковій установі-партнері; при цьому академічна різниця нормативних та вибіркокових навчальних дисциплін за індивідуальним навчальним планом студента не повинна перевищувати 10 навчальних дисциплін. Під час роботи фокус-груп з'ясовано, що випадків перезарахування на ОП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулює «Положення про організацію освітнього процесу» в НУЧК імені Т. Г. Шевченка (<https://drive.google.com/file/d/1trqnoNG5l79caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view>), яке розміщене на сайті університету. Відповідна процедура передбачає, що ЗВО може визнати результати навчання, здобуті у неформальній освіті в обсязі, що, як правило, не перевищує 10% від загального обсягу кредитів передбачених освітньою програмою. «Положення» також визначає порядок розгляду заяв про зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Рішення має прийматися предметною комісією, яка протягом 10 робочих днів вивчає надані здобувачем документи, проводить співбесіду із здобувачем та формує протокол про зарахування, не зарахування чи часткове зарахування результатів навчання у неформальній освіті. Під час фокус-груп з'ясувалося, що студенти знають про можливості неформальної освіти в дуже загальних рисах, тому рекомендуємо посилити інформування здобувачів про специфіку неформальної та інформальної освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та розміщені на офіційному веб-сайті ЗВО. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності та здобутих у неформальній освіті, є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендуємо активізувати інформування здобувачів вищої освіти про можливість визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи, що правила прийому на навчання, а також визнання результатів здобутих в інших ЗВО чи неформальній освіті є зрозумілими та доступними, водночас існує необхідність активізації інформування здобувачів щодо можливостей визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, ЕГ вважає, що критерій 3 відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання, які використовують науково-педагогічні працівники сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та ПРН. Застосування форм та методів організації освітнього процесу базується на «Положенні про організацію освітнього процесу» та «Положенні про дистанційне навчання» в НУЧК імені Т. Шевченка. Під час аналізу СО (див. табл. 1, 3) встановлено, що використовуються різні методи навчання та стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів. Дана інформація знайшла підтвердження під час роботи із фокус-групами (здобувачами освіти та академічним персоналом). На даній ОП реалізовується підхід студентоцентрованості, здобувачі освіти та викладачі вільні у виборі форм і методів навчання, тем досліджень, та кваліфікаційної роботи. Даний аспект знайшов підтвердження під час аналізу РП, та роботи у фокус-групах. Науково-педагогічні працівники використовують власні наукові здобутки під час викладання. Участь академічного персоналу у проєктах Erasmus+ сприяє урізноманітненню форм та методів навчання і використання кращих європейських практик. Студенти мають можливість вибору баз проходження практик. Інформація про опитування студентів (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/rezultaty-anketuvannya-studentiv-magistratury-032-shhodo-yakosti-navchannya.pdf>) та робота із фокус-групами показали, що результати опитувань студентів та висловлені ними побажання і пропозиції враховуються.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Учасники освітнього процесу своєчасно отримують інформацію щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання та критеріїв оцінювання. Робочі програми та силабуси навчальних дисциплін знаходяться у вільному доступі на сайті інституту (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/robochi-navchalni-programy/>). Здобувачі освіти можуть ознайомитися із даними матеріалами на кафедрах, про що вони повідомили під час зустрічі. Викладачі знайомлять студентів з даною інформацією на першому занятті. Дана інформація знайшла підтвердження під час роботи із фокус-групами (здобувачі освіти, науково-педагогічний персонал). Результати опитування здобувачів освіти показали, що критерії оцінювання їм зрозумілі (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/rezultaty-anketuvannya-zdobuvachiv-032-istoriya-ta-arheologiya-pro-ok.pdf>). Разом із тим, ЕГ відзначає, що в РП зазначений розподіл балів за темами та видами робіт (практичні заняття, самостійна робота), але не надано пояснень щодо співвідношення рівня знань та балів, які можуть бути виставлені.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час реалізації ОП ЗВО забезпечує поєднання навчання і дослідження. Низка ОК передбачає формування умінь та навичок самостійної дослідницької діяльності. Робота із фокус-групами (академічний персонал, здобувачі освіти) підтвердила можливість вибору здобувачами теми кваліфікаційної роботи. В інституті діють проблемні групи, здобувачі мають можливість та публікують результати власних наукових досліджень (див. п. 6, 7 відповіді на запит). Під час зустрічі із здобувачами освіти встановлено, що інститутом проводяться конференції в яких беруть участь здобувачі. Під час зустрічі із стейкхолдерами та гарантом ОП підтверджено, що студенти залучаються до реалізації грантових та держбюджетних проєктів (див. відповідь до запиту п. 7). Вивчення археологічних дисциплін та археологічна практика поєднуються із науковими дослідженнями. В Інституті діють археологічні лабораторії, які забезпечують реалізацію наукової та практичної роботи здобувачів та Центр дослідження церкви. Археологічні практики відбуваються із залученням закордонних партнерів. Посилює можливість публікаторської активності студентів наявність фахового видання «Сіверянський літопис», який безкоштовно здійснює публікації. Цьому сприяє і наявність окремого ОК «Практикум з наукового історичного дослідження».

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Науково-педагогічні працівники оновлюють зміст освіти відповідно до «Положенням про освітню програму та гарант освітньої програми» в НУЧК імені Т. Г. Шевченка (<https://drive.google.com/file/d/1XFUnjjuvJkSaBHYpF3U74urxA9VrRrOfa/view>). Під час зустрічі з академічним персоналом та здобувачами освіти встановлено, що зміст ОК оновлюється кожного року, під час оновлення змісту ОК враховуються думки студентів, поява нової наукової літератури тощо, що посилює актуальність навчального контенту. Гарант ОП зазначив, що за потреби, узгоджується зміст ОК. У порівнянні із ОП минулого року, замінено ряд ОК, зокрема зменшено кількість ОК не історичного спрямування, зокрема педагогічних. В окремих викладачів існує практика щорічного внесення коректив до тем практичних занять. Зміни в ОК вносяться щорічно, вони попередньо обговорюються на засіданні кафедри та погоджуються із гарантом ОП. До викладання на даній ОП залучені провідні фахівці історичної науки України – співробітники Інституту історії України НАН України, зокрема «Соціогуманітарне знання та історичне мислення в Україні у XIX – на початку XXI ст.» викладає д.і.н., член-кореспондент НАН України О.В. Ясь.; «Актуальні наукові та суспільні проблеми історії України періоду Другої світової війни» д.і.н., проф. О.С. Лисенко, «Генеалогія» д.і.н. В.В. Томазова. До археологічної практики залучаються провідні фахівці Чернігівщини та України О.Є. Черненко, В.М. Скороход, члена-кореспондент НАН України О.П. Моця. Залучення таких фахівців забезпечує врахування наукових досягнень та сучасних практик. Відповідно до відомостей СО, тенденції у розвитку наукових досліджень сприяють оновлення змісту не лише окремих ОК, а і ОП в цілому.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані із міжнародною діяльністю ЗВО. Науково-педагогічні працівники реалізують ряд проєктів в рамках програми Erasmus+ напряму Jean Monne. Здобувачі ОП стали учасниками спільної археологічної експедиції з університетом Ньюкасла (Велика Британія), а науково-педагогічні працівники українсько-білоруського проєкту «Дніпровський паром». В межах викладання ОК на даній ОП гарант знайомить здобувачів із подібними ОП у кращих світових ВНЗ. Під час зустрічі із гарантом та адміністративним персоналом ЕГ з'ясувала що в університеті створено належні умови для академічної мобільності, у тому числі зарубіжної, але на даній ОП дана практика не реалізована.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Навчання і викладання на ОП сприяють досягненню ПРН та заявлених цілей. Учасники освітнього процесу вільні у виборі тем наукових досліджень та методів і прийомів навчання. Науково-педагогічні працівники регулярно оновлюють зміст ОК, під час якого враховуються конструктивні пропозиції здобувачів освіти. Позитивною практикою є оприлюднення на сайті робочих програм та силабусів навчальних дисциплін. Позитивним є залучення провідних фахівців історичної науки до викладання. Важливим аспектом є реалізація ряду проєктів в рамках Erasmus+ напряму Jean Monne. На окрему увагу заслуговує організація археологічної практики, до якої залучаються фахівці даної галузі та міжнародні проєкти в даному напрямку.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ рекомендує в РП передбачити критерії поточного оцінювання. В університеті створені умови для академічної мобільності, але на даній ОП вона не реалізована. Рекомендуємо посилити організаційну роботу в даному напрямку та реалізації неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та ПРН. Через публікацію на сайті та наявність на кафедрі РП і силабусів студенти вчасно отримують інформацію щодо змісту, ПРН та критеріїв оцінювання. Під час освітнього процесу поєднуються навчання та дослідження. В ЗВО реалізовується принцип студентоцентрованого навчання. Здобувачі вільні у виборі тем наукових та кваліфікаційних робіт, наукових керівників, баз проходження практик. Викладачі на даній ОП беруть участь у міжнародних грантових проектах.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для здобувачів освіти та визначені «Положенням про організацію освітнього процесу» в НУЧК імені Т. Шевченка. Під час анкетування студенти підтвердили, що отримують від викладачів відомості про критерії, правила і процедури оцінювання знань. Більшість здобувачів відзначила, що викладачі доступно пояснюють та аргументують виставлені оцінки та відзначили справедливість оцінювання (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/rezultaty-anketuvannya-studentiv-magistratury-032-shhodo-yakosti-navchannya.pdf>). Робочі програми та силабуси навчальних дисциплін знаходяться у вільному доступі на сайті інституту. Розподіл балів які отримують здобувачі за різні види роботи та за підсумковий контроль є збалансованим. Робота у фокус-групах (здобувачі освіти, академічний персонал) показала, що викладачі на першому занятті знайомлять здобувачів із інформацією про критерії оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського рівня) спеціальності 032 «Історія та археологія» визначено єдину форму атестації здобувачів вищої освіти – публічний захист кваліфікаційної роботи. Дана норма повністю реалізовується на даній ОП.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та доступними усім учасникам освітнього процесу. Проведення контрольних заходів регламентовано «Положенням про організацію освітнього процесу», «Положенням про ректорські контрольні роботи», «Положенням про випускні кваліфікаційну роботу», «Положенням про екзаменаційну комісію», «Положенням про академічну доброчесність» в НУЧК імені Т. Шевченка, які розміщені у вільному доступі на сайті університету. Опитування студентів підтверджує чіткість визначених процедур. Захист кваліфікаційних робіт відбувається публічно на відкритому засіданні. В навчальному закладі розроблено чітку процедуру оскарження результатів контрольних заходів та їх перескладання. Повторне перескладання екзаменів доступне не більше двох разів – перший раз екзаменатору, другий раз комісії. Студенти можуть подавати апеляції з оскарженням контрольних заходів, після чого створюється апеляційна комісія для розгляду скарги (drive.google.com/file/d/1trqn0NG5l79caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view; https://drive.google.com/file/d/1iGmPHfoIRFQ_B_qCUpxxADFJ7d2qo6Y9/view). В університеті визначена процедура запобігання конфліктним ситуаціям, зокрема діє «Положення про врегулювання конфліктних ситуацій» (<https://drive.google.com/file/d/1UUGS8QF6-PoNoAu6Fd8Q28meVtzH-8Mm/view>) та комісія з питань врегулювання конфліктних ситуацій, які покликані запобігати конфліктним ситуаціям серед усіх працівників та здобувачів освіти ЗВО. Суб'єкт конфлікту може подати скаргу, у тому числі анонімно, щодо порушення його прав. Під час роботи із фокус-групою здобувачі освіти відзначили використання онлайн платформ Zoom, Google Classroom, Google Meet продемонструвавши наповнення та роботу Google Classroom. Лекційні заняття проводяться зазвичай у Zoom або Google Meet

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Відповідно до рекомендацій попередньої акредитації в університеті переглянуто «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти» та затверджено «Положення про академічну доброчесність в НУЧК ім. Т. Шевченка», яке стосується усіх учасників освітнього процесу. В ньому визначено чітку процедуру притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності (https://drive.google.com/file/d/1TggRAFOOn49go8VcMd_XsZHGYnNm5LPs/view). В закладі створено та діє відділ забезпечення якості вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1mtVSBRqgDWUYJBxtL6qCACZWfIOWOjUz/view>). Процедури дотримання академічної доброчесності передбачають механізм моніторингу дотримання академічної доброчесності, зокрема перевірку наукових робіт на відсутність плагіату та занесення їх до університетського репозитарію. Перевірку робіт здійснюють працівники бібліотеки. Відповідно до рекомендацій попередньої акредитації конкретизовано числові показники унікальності текстів наукових робіт. Під час зустрічей з адміністративним персоналом та здобувачами освіти встановлено, що здобувачі упродовж місяця після набуття статусу студента ознайомлюються із «Положенням про академічну доброчесність» та знайомі із його змістом. За порушення академічної доброчесності в університеті передбачено відповідальність як для науково-педагогічних працівників так і для здобувачів освіти. Під час організації фокус-групи здобувачів продемонстровано розуміння ними поняття порушення академічної доброчесності та відповідальності за це. Здобувачі освіти відзначили систематичність заходів популяризації академічної доброчесності викладачами ОП. У тому числі відзначено зустрічі із гарантом ОП, на якій обговорювалося дане питання. В рамках популяризації академічної доброчесності в ЗВО було організовано в січні 2020 р. зимову школу проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність»; 8 липня 2021 р. у рамках проєкту «Європейський освітній простір: можливість та виклики для України» проведено круглий стіл «Академічна доброчесність в Україні та світі: стандарти і досвід» (див. відповідь на запит до п. 7).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЗВО відреагував на рекомендації попередньої акредитації, виконавши усі рекомендації. Норми «Положення про академічну доброчесність в НУЧК ім. Т. Шевченка», яке стосується усіх учасників освітнього процесу. В закладі діють чіткі і зрозумілі принципи дотримання академічної доброчесності, яких дотримуються усі учасники освітнього процесу. Визначена процедура перевірки робіт на відсутність плагіату. У «Положенні про академічну доброчесність в НУЧК ім. Т. Шевченка» визначено числові показники оригінальності текстів, передбачено розміщення робіт в репозитарій. Створено чіткі та зрозумілі форми контрольних заходів та систему апеляції і запобігання конфлікту інтересів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ рекомендує практикувати перевірку на відсутність плагіату не лише кваліфікаційних, але й інших наукових робіт здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Критерій 5 загалом відповідає рівню «В». Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для здобувачів вищої освіти. Вони дають можливість об'єктивно встановити результати навчання. Відомості про оцінювання вчасно доводяться до відома студентів, публікуються на сайті факультету. У ЗВО популяризується дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. Усі учасники освітнього процесу дотримуються стандартів академічної доброчесності. ЗВО має ліцензійні програми для перевірки робіт на антиплагіат, здобувачі освіти мають можливість їх використовувати.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На основі відомостей про самооцінювання, таблиці зі зведеною інформацією про викладачів, вивчення результатів анкетування здобувачів освіти та зустрічей із здобувачами, гарантом та академічним і адміністративним персоналом

ЕГ дійшла висновку, що викладачі, які залучені до реалізації ОП мають необхідну академічну та професійну кваліфікацію, яка дозволяє забезпечувати визначені ПРН. Основними документами, які дозволяють підтримувати даний рівень є «Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних і педагогічних працівників» (<https://drive.google.com/file/d/1MPU1swqn6RIaoN8y2ICPHee2-OYBJRzM/view>) та Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників» в НУЧК імені Т. Шевченка (https://drive.google.com/file/d/oB_8Hc3966v4cQodISXdaQ2hIMTA/view?resourcekey=0-306APnujZjfCa7L1riuTww). Результати опитування здобувачів свідчать про те, що вони задоволені рівнем викладання на даній ОП та високо оцінюють професійний рівень викладачів (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/rezultaty-anketuvannya-studentiv-magistratury-032-shhodo-yakosti-navchannya.pdf>). Усі викладачі ОП мають наукові ступені. Наукова та публікаційна активність залучених до ОП викладачів відповідає тим дисциплінам, які вони викладають. Наприклад гарант ОП А.М. Острянюк читає дві дисципліни – «Актуальні проблеми історичного джерелознавства» та «Практикум з наукового історичного дослідження». За даною тематикою він має 6 наукових фахових видань та 4 навчально-методичні посібники. О.М. Веремейчик читає дисципліну «Польова археологія», за темою якої має понад 30 наукових публікацій. Разом із тим ЕГ відзначає, що в відомостях СО (талб. 2) наявна не повна інформація про науково-професійну діяльність викладачів: у інформації зазначено О.Б. Коваленка, а в обґрунтуванні О.Б. Ясь, який є лектором ОК «Соціогуманітарне знання та історичне мислення в Україні у XIX – на початку XXI ст.». Від гаранта ОП ЕГ отримала пояснення, що дана ситуація виникла тому, що О.Б. Ясь не є штатним працівником, тому в інший спосіб гарант не зміг внести інформацію про нього до відомостей СО. Певна невідповідність публікаційної діяльності та забезпечення ОК помічена у викладача Філологічного факультету Т.В. Бойко, яка читає дисципліну «Іноземна мова для істориків», а публікації стосуються переважно проблем старшої школи.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів відбувається в межах державного законодавства. Процедура конкурсного добру проводиться згідно із «Положенням про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників» (https://drive.google.com/file/d/oB_8Hc3966v4cQodISXdaQ2hIMTA/view?resourcekey=0-306APnujZjfCa7L1riuTww), «Положенням про конкурсну комісію НУЧК імені Т. Шевченка, конкурсні комісії факультетів (інститута)» (https://drive.google.com/file/d/oB_8Hc3966v4cRFp3OGpsdEdVUjg/view?resourcekey=0-8UCgqbz-MPSzvZbCSnv8Wg), «Положенням про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних і педагогічних працівників НУЧК імені Т. Шевченка» (<https://drive.google.com/file/d/1MPU1swqn6RIaoN8y2ICPHee2-OYBJRzM/view>). Кандидатури претендентів на заміщення вакантних посад обговорюються на засіданні кафедри. Для оцінки рівня професійної кваліфікації кафедра може запропонувати претенденту провести пробну лекцію або практичне заняття. Претенденти на заміщення вакантних посад на засіданні кафедри представляють звіт, список наукових, навчально-методичних праць, документи про освіту, науковий ступінь, вчене звання. Під час роботи з фокус-групами ЕГ переконалася, що конкурсний відбір дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці залучаються до роботи атестаційних комісій, частина навчальних занять та екскурсій відбувається на базі музеїв та архівів. Директор Чернігівської загальноосвітньої школи № 13 к.і.н., доц. А.В. Ващенко є членом вченої ради інституту. Під час зустрічі із стейкхолдерами встановлено, що спільно із здобувачами освіти ОП було реалізовано проект 3D-моделювання Борисо-Глібського собору м. Чернігова. Активно роботодавці залучаються до проведення археологічної практики, зокрема щодо надання баз практик. Роботодавці є учасниками наукових заходів, круглих столів (див. п. 7 відповіді на запит). Директор Чернігівського обласного історичного музею імені В.В. Тарновського С.Л. Лаєвський, директор Комунального закладу «Чернігівський обласний пошуковий науково-редакційний центр» Чернігівської обласної ради О.М. Потапенко, головний спеціаліст відділу туризму та промоції міста управління культури та туризму Чернігівської міської ради О.М. Бондар залучаються до співпраці та беруть участь в обговоренні ОП. Дана інформація була підтверджена під час роботи фокус-груп. Не зважаючи на те, що роботодавці активно залучені до організації освітнього процесу та наукового життя, вони не залучені до аудиторних занять.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До аудиторних занять активно залучаються провідні вчені Інституту історії НАН України, які є професіоналами-практиками своїх галузей. Зокрема, вони викладають наступні курси: д.і.н., член-кореспондент НАН України О.В. Ясь «Соціогуманітарне знання та історичне мислення в Україні у XIX – на початку XXI ст.»; д.і.н., проф. О.Є. Лисенко «Актуальні наукові та суспільні проблеми історії України періоду Другої світової війни»; В.В. д.і.н. Томазов «Генеалогія». Для практичної підготовки здобувачів освіти до проведення практик залучаються провідні фахівці області та України: О.М. Веремейчик, О.Є. Черненко, В.М. Скорород, член-кореспондент НАН України Моця О.П.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В ЗВО створено умови професійному розвитку викладачів. В інституті функціонує аспірантура та докторантура з історичних наук, які закінчила переважна більшість викладачів даної ОП. Під час роботи фокус-груп ЕГ переконалася, що в університеті діє система преміювання за захисти дисертацій. З 1 вересня 2021 р. діє Центр розвитку професійної майстерності й лідерства НУЧК імені Т. Шевченка, в якому викладачі можуть безкоштовно покращувати професійні якості ([http://chnpu.edu.ua/component/k2/item/3166-tsentr-rozvytku-profesiinoi-maisternosti-i-liderstva-nuchk-imeni-t-h-shevchenka?](http://chnpu.edu.ua/component/k2/item/3166-tsentr-rozvytku-profesiinoi-maisternosti-i-liderstva-nuchk-imeni-t-h-shevchenka?highlight=YTozOntpOjA7czoxMDoioYbQtdC9oYLRgCI7aToxO3M6MTY6ItGAoL7Qt9CyoLjRgtC6oYMiO2k6MjtzOjI3OiLRhtC1oL3RgtGAINGAoL7Qt9CyoLjRgtC6oYMiO3o=)

https://drive.google.com/file/d/1RKgX2oYzm5oS71L3FntI_liXe-x6Xf_r/view). Підвищення кваліфікації та стажування викладачів відбувається відповідно до «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників» НУЧК імені Т.Г. Шевченка (https://drive.google.com/file/d/1e-sEsqdeDdzIdW5t8H-B2hMoJcdMO_C/view). Підвищення кваліфікації враховується під час проходження конкурсу на заміщення вакантних посад. За останні п'ять років усі викладачі ОП пройшли підвищення кваліфікації. Під час зустрічі із гарантом ЕГ з'ясувала, що університет сприяє участі науково-педагогічних працівників в грантових проєктах.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності через систему моральних та матеріальних заохочень. При присудженні наукового ступеня кандидата або доктора наук викладачі отримують одноразову фінансову винагороду. Під час роботи з фокус-групою (адміністративний персонал) ЕГ переконалася, що в університеті реалізується практика матеріальних винагород за отримання наукових ступенів, публікацію наукових статей в виданнях включених до наукометричних баз Scopus та WoS, за підготовку переможців Всеукраїнських конкурсів та олімпіад, в рамках конкурсу на кращу кафедру тощо. Критерії та порядок преміювання чітко визначені «Положенням про преміювання працівників» (додаток 2 до Колективного договору) (https://drive.google.com/file/d/1e-sEsqdeDdzIdW5t8H-B2hMoJcdMO_C/view). Крім того, науково-педагогічні працівники та гарант ОП відзначили, що ЗВО сприяє підвищенню кваліфікації викладачів та участі в грантових проєктах.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Позитивними практиками є широке залучення професіоналів-практиків до викладання на ОП, реалізації спільних проєктів із роботодавцями та широкого їх залучення до організації освітнього процесу та обговорення ОП. До сильних сторін варто віднести наявну систему професійного розвитку викладачів, зокрема створення Центру розвитку професійної майстерності й лідерства НУЧК імені Т. Шевченка. У ЗВО функціонує чітка та прозора система стимулювання викладачів, в тому числі матеріального заохочення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ рекомендує актуалізувати інформацію про науково-педагогічних викладачів у ЄДЕБО. Варто залучати до аудиторної роботи не лише провідних вчених, але й роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Науково-педагогічні працівники пройшли стажування за останні п'ять років. До аудиторних занять активно залучаються провідні вчені Інституту історії НАН України, для проходження археологічної практики - відомі археологи, роботодавці приймають активну участь в організації та реалізації освітнього процесу. В ЗВО створена дієва система заохочення та стимулювання удосконалення професійного розвитку та педагогічної майстерності викладачів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси НУ “Чернігівський колегіум” формуються відповідно до Статуту (https://drive.google.com/file/d/1oA5aM7ijvQqUCXCH8ighNqykWQY_v97W/view) та інших документів, інформація про Кошторис розміщена у вільному доступі на сайті університету. ЗВО загалом та НІ імені О.М. Лазаревського зокрема, при відеоогляді продемонстрував достатньо широку базу щодо науково-методичного забезпечення ОП. Базою є 14 просторих аудиторій, проте лише з обладнані проектором та мультимедійними дошками, водночас також є 2 переносні проектори, а комп'ютерний клас розташований у головному корпусі. Під час зустрічі із адміністрацією ЗВО було з'ясовано, що матеріальні та фінансові ресурси ОП формуються за рахунок загальноуніверситетського фінансування. Відповідно, наукова бібліотека для здобувачів-істориків зосереджена у двох приміщеннях - у власному та у головному корпусі з читальним залом та доступом до Інтернет-мережі, зокрема наявний паперовий та електронний каталог та репозитарій (<http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/>). На сайті бібліотеки за тегом “Корисні посилання” (<https://library.chnpu.edu.ua/korisni-posilannya/>), на сторінках яких розміщені відкриті онлайн-архіви, бібліотеки України. Студенти цієї ОП проживають у 3 гуртожитках.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Потреби здобувачів освіти та викладачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів на безоплатній основі реалізовані в НУ “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка. Під час проведення відеоогляду інфраструктури продемонстровано гуртожитки з відповідними умовами для навчання та відпочинку здобувачів освіти. На базі Інституту, окрім бібліотеки, діють археологічні лабораторії, Центр дослідження церкви, наявний студентський інформаційний куточок та кабінет для потреб студентського самоврядування.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

При спілкуванні із фокус-групою із числа здобувачів було підтверджено, що ЗВО забезпечує безпечне освітнє середовище, а саме: корпус обладнаний протипожежною безпекою, діє медичний пункт і сформовані умови проти поширення COVID-19. Керівництво проводить комплекс заходів задля збереження безпечних умов життєдіяльності здобувачів та викладачів, а також проводить постійний контроль за їх дотриманням.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час спілкування із здобувачами інформація з відомостей СО була підтверджена щодо підтримки здобувачів освіти. Студенти задоволені рівнем морально-психологічною підтримкою як професорсько-викладацьким складом та керівництвом ЗВО, так і Психологічною службою (положення: https://drive.google.com/file/d/1qcUrYum1JoKesi1r-Er3f_UjSrKc8GrG/view). У ЗВО сформовані умови для збереження психічного здоров'я учасників навчального процесу. Діє Психологічна служба (<http://chnpu.edu.ua/university/departments/psihologichna-sluzhba>), діяльність якої спрямована як на консультативну психологічну допомогу учасникам освітнього процесу, так і на профорієнтаційну роботу для здобувачів. В Університеті розміщено скриньку довіри, а також сайті Інституту розміщено анкету “Скринька довіри” (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/skrynka-doviry/>), звернення якої обробляють у центрі Психологічної служби. Відділом внутрішнього забезпечення якості освіти розроблено анкетування з метою діагностики проблем та покращення якості навчального процесу, відповіді яких репрезентовані у звітах (<http://chnpu.edu.ua/university/about/zabezpechennya-yakosti-osviti>). Зокрема, здобувачі підтвердили, що організаційна та інформаційна підтримка першочергово надходить від куратора академічної групи, гаранта ОП, старосту групи та ОСС та через соціальні мережі Instagram, Telegram, Facebook, що дозволяє здобувачам бути залученими і до позанавчальної діяльності ЗВО. Освітня та консультативна підтримка надається безпосередньо викладачами та кафедрами загалом, як щодо навчання, так і виконання кваліфікаційних робіт, зокрема розроблені методичні рекомендації по написанню магістерських робіт (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/zahyst-kvalifikacijnoyi-roboty.pdf>). В університеті під час дистанційного навчання освітянська спільнота має достатньо широкий вибір навчальних платформ, переважно використовуються в Інституті платформа Google classroom, а для проведення онлайн занять Google Meet або Zoom.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В ЗВО наявне положення про “Про організацію супроводу студентів з інвалідністю в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г. Шевченка” (https://drive.google.com/file/d/1ZxipybgQXSXrG8guCzVnu631Z7nnfi_p/view). На базі університету діє Ресурсний центр з інклюзивної освіти (<http://chnpu.edu.ua/university/atuniversity/inklyuzivnaosvita>). В університеті, гуртожитках є пандуси, хоч в Інституті наразі пандус відсутній, але проводяться обговорення щодо місця його розташування. В ЗВО не толерують будь-який прояв дискримінації та нетолерантного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час акредитаційних зустрічей з фокус-групами, зокрема зі здобувачами, ЕГ підтвердила наявність чітких процедур вирішення конфліктних ситуацій на всіх рівнях. По-перше, розроблені: положення “Щодо булінгу у Національному університеті” (https://drive.google.com/file/d/1A-G_HYNKDvVa96Hp9Fkje1_MG01sNuI_/view), положення “Про врегулювання конфліктних ситуацій” (<https://drive.google.com/file/d/1UUGS8QF6-PoNoAu6Fd8Q28meVtzH-8Mm/view>), вирішення ситуацій стосовно корупції розглядається відповідно ЗУ “Про запобігання корупції”. По-друге, функціонує комісія з питань врегулювання конфліктних ситуацій. Діє вищезазначена скринька довіри, де здобувач може залишити звернення або скаргу. По-третє, проводяться заходи щодо превентивного вирішення таких ситуацій - зокрема, на рівні студент-викладач та студент - куратор. З відомостей СО урегулювання повинно відбуватись за допомогою наступних заходів: усунення працівника від виконання завдання; встановлення додаткового контролю за виконанням працівником відповідного завдання; обмеження у доступі працівника до певної інформації; перегляду обсягу функціональних обов'язків працівника; переведення працівника на іншу посаду; звільнення працівника.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

В НУ “Чернігівський колегіум” панує сприятливий морально-психологічний клімат. Забезпеченість ОП матеріально-технічною базою та ресурсами формується відповідно до потреб студентства. Безкоштовний доступ до електронних ресурсів, який здійснюється як у комп'ютерних класах та читальних залах бібліотек, так і через підключення до локальної комп'ютерної мережі Internet за технологією Wi-Fi.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендовано продовжувати роботу з покращення та оновлення матеріально-технічного і навчально-методичного забезпечення освітнього процесу та забезпечення належного освітнього середовища, а також удосконалити інфраструктуру для пересування людей із вадами руху. Розробити внутрішній документ щодо запобігання корупції.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріальні ресурси НУ “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка відповідають належному рівню. Викладачі та здобувачі мають безоплатний доступ до інфраструктури ЗВО. Студенти мають всі відповідні напрями підтримки, а саме: освітню, консультаційну, організаційну, соціальну, інформаційну. В Університеті наявна чітка політика вирішення конфліктних ситуацій. ЕГ вважає, що ЗВО докладає належних зусиль, щоб створити безпечне освітнє середовище та покращити матеріальну базу. Визначені недоліки можна виправити у стислий термін.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

НУ “Чернігівський колегіум” дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП - відповідно до Положення “Про освітню програму та гарант освітньої програми” (<https://drive.google.com/file/d/1XFUnjuvJkSaBNYpF3U74urxA9VrRrOfa/view>), Положення “Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти” (<https://drive.google.com/file/d/1dGEbZC5r7MwZmAOUN6-NOWVmcY1T8rVX/view>), Положення “Про відділ внутрішнього забезпечення якості освіти”. Окрім того, в Інституті створено методичну комісію з метою вдосконалення ОП, куди входять гарант, викладачі та інші зацікавлені особи. Перегляд ОП відбувається з врахуванням пропозицій всіх стейкхолдерів, що було підтверджено під час зустрічей із ними.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічей із фокус-групами ЕГ пересвідчилась у тому, що здобувачі освіти залучені до перегляду ОП. Залучення відбувається шляхом проведення студентських опитувань, участі представників органів студентського самоврядування та безпосередньо студентів на засіданнях кафедр під час перегляду ОП, що було підтверджено під час зустрічі зі всіма фокус-групами. Так, зокрема, здобувачами було запропоновано зменшити кількість педагогічних дисциплін, змінити систему вибору навчальних дисциплін, внаслідок чого відбувся перехід від блочного вибору до вибору конкретної дисципліни та дисциплін із загальноуніверситетського переліку.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Формування зворотного зв'язку з роботодавцями імплементується не лише під час спільних засідань, а й з окремими консультаціями чи зверненнями, окрім того роботодавців залучають до прочитання теоретичного матеріалу. Під час зустрічі із роботодавцями музейних та туристичних установ було акцентовано увагу на тому, що їх неодноразово залучали до обговорення щодо перегляду та удосконалення ОП та зазначили, що їх рекомендації були враховані, особливо щодо практичного напрямку програми, поглиблення наукової роботи здобувачів та формування індивідуальної траєкторії. Зміст практики також формується за погодження роботодавців.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час зустрічі з фокус-групою було підтверджено, що Університет має налагоджений зв'язок із випускниками. Щорічно в березні відбуваються зустрічі випускників в Інституті. Проводиться анкетування випускників щодо їх задоволеності програмними результатами та щодо можливостей удосконалити ОП (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScygAsh3sy07_pUYz6Qzo1b_EesXDj2qTsh4iavKMO1fuO5-A/viewform). В 2016 року було видано друге видання збірника-довідника “Кандидати і доктори наук – випускники історичного факультету”. Як зазначили випускники, вони задоволені процедурою врахування їхньої думки щодо покращення якості освіти.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Заклад вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки через систему розподілу відповідальності між різними структурними підрозділами. У грудні 2020 року створено відділ внутрішнього забезпечення якості освіти в структурі Університету, що здійснює моніторинг освітніх програм, а на базі Інституту - методична комісія. Відповідно, ЗВО систематично здійснює процедури внутрішнього забезпечення, результати яких розглядаються на засіданнях Вченої ради як університету, так і Інституту та кафедр зокрема. Також мають місце обговорення результатів проведення заліково-екзаменаційних сесій, контрольних зрізів та програм підвищення кваліфікації викладачів. Проводяться спільні заходи щодо обговорення актуальних проблем та шляхів їх вирішення.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої

програми.

В 2020 році відбулась акредитація ОП “Історія та археологія” другого (магістерського рівня), результати якої, як і інших суміжних акредитацій, були взяті до уваги керівництвом ЗВО. У звіті попередньої акредитації вказані недоліки, які були виправлені, а саме: на сайті Університету виставлено опитування та їх результати (у вкладці опитування) (<http://chnpu.edu.ua/university/about/zabezpechennya-yakosti-osviti> та <https://inst-hist.chnpu.edu.ua/anketuvannya-2/>), відтак зауваження щодо неможливості проведення онлайн анкетування не є актуальним. Так, зокрема впорядковані положення, відповідно до рекомендацій розроблено “Положення про освітню програму та гаранта програми” (<https://drive.google.com/file/d/1XFUnjuvJkSaBHYpF3U74urxA9VrRrOfa/view>), створено відділ внутрішнього забезпечення якості освіти (<http://chnpu.edu.ua/university/about/zabezpechennya-yakosti-osviti>), впорядковано принцип вибору дисциплін, а також наявний вибір загальноуніверситетських курсів (https://docs.google.com/spreadsheets/d/1SKF7HpF25AKbuh-rJ_AWH7JPEorgZ93c/edit?rtf=true&sd=true), забезпечено публічність розробки і впровадження ОП (<http://chnpu.edu.ua/university/about/gromadske-obgovorennya>). Однією із рекомендацій попередньої ЕГ було налагодження відстеження кар’єрної траєкторії випускників - під час фокус-груп ЕГ отримала інформацію від гаранта та роботодавців, що в ЗВО наявна практика щорічних зустрічей із випускниками, на яких серед іншого обговорюються питання їх працевлаштування.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В НУ “Чернігівський колегіум” сформована політика з чіткою вертикальною складовою щодо сприяння якості освіти із широким залученням учасників освітнього процесу, яка реалізовується внутрішніми документами, такими як: Статут, Стратегія розвитку університету (https://drive.google.com/file/d/oByJ_WEFXldX_Wjc2aFFsZo9idW8/view?resourcekey=0-uEgveo-CH84SEM69viV5Sg), Положення “Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти”, Положення “Про академічну доброчесність”, що вказують на чіткі механізми відстеження якості. Політика культури забезпечення якості базується на таких основних принципах: постійний моніторинг освітніх програм з підтримкою гаранта відділом внутрішнього забезпечення якості освіти, залучення стейкхолдерів до перегляду освітніх програм, забезпечення якості викладацького складу та залучення зовнішніх викладачів, оцінювання здобувачами якості викладання та навчання (<http://chnpu.edu.ua/university/about/zabezpechennya-yakosti-osviti>), забезпечення учасників навчального процесу технічними та навчальними ресурсами. Культура якості також формується через проведення/ залучення до наукових, організаційних та інших заходів та проектів.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Адміністрацією ЗВО зокрема проаналізовані та взяті до уваги рекомендації експертних груп, описані вище. Здійснюється залучення науково-педагогічних працівників, студентів, студентського самоврядування, роботодавців, випускників до процесу моніторингу та перегляду освітньої програми. У ЗВО створено відділ внутрішнього забезпечення якості освіти, який координує заходи з внутрішнього забезпечення якості освіти, а в Інституті діє методична комісія, на сайті також розміщені проект положення про науково-методичну раду, таким чином діє кількарівнева система моніторингу. Рекомендації та зауваження як внутрішніх так і зовнішніх перевірок беруться до уваги. Налагоджена процедура щодо відстеження кар’єрного шляху випускників. Варто відзначити про доцільність та актуальність внесених змін до цієї ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Розширити співпрацю із потенційними роботодавцями, які репрезентують освітні та науково-дослідні заклади.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Оскільки акредитація ОП є наступною після отримання умовної, ЕГ під час проведення зустрічей та вивчення внутрішньої документації, переконала, що виправлено такі недоліки - на сайті розміщені анкети опитувань для здобувачів та їх результати, створено відділ внутрішнього забезпечення якості освіти, сформовано положення “Про

гаранта та освітню програму". Під час попередньої акредитації ЕГ рекомендувала створити систему відстеження кар'єрного росту - практика збору цієї інформації наявна при проведенні щорічних зустрічей випускників, про що повідомили випускники. Отож, НУ "Чернігівський колегіум" дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми; здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості; зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій, беруться до уваги під час перегляду освітньої програми, про що ЕГ змогла переконатись під час проведення бесід із фокус-групами.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті ЗВО визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури щодо реалізації прав та обов'язків учасниками освітнього процесу ЗВО має чітку і зрозумілу політику інформування учасників освітнього процесу щодо прав та обов'язків. Ця інформація висвітлена на сайті рядом нормативно-правових актів (<http://chnpu.edu.ua/university/about/public-info>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті розміщено програму (<http://chnpu.edu.ua/university/about/gromadske-obgovorennya>) із прикріпленими відгуками та рецензіями (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/osvitni-programy/>)

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Офіційний веб-сайт Інституту (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/>) та університету (<http://chnpu.edu.ua/>) наповнюється актуальною інформацією відповідно до Положення "Про інформаційний супровід офіційного веб-сайту" (<https://drive.google.com/file/d/1KwnJGApYwwZejHwR-GWqwMl42WJ6StSZ/view>) Освітньо-професійна програма 032 "Історія та археологія" розміщена на сайті Інституту (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/op-032-magistr-2021-final-1.pdf>), також розміщені силабуси вибіркового дисциплін та робочі програми нормативних дисциплін (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/robochi-navchalni-programy/>) Інформація щодо вступу розміщена як на сайті Інституту (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua/os-magistr/>) так і на сайті університету з дорожньою картою, розробленою МОН (<http://chnpu.edu.ua/abiturient/magistr>) та Правила прийому розміщені на сайті: (<https://drive.google.com/file/d/1vmvtuqor3OpbXVTpwgixU2lo81bkdvvA/view>)

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Керівництвом НУ "Чернігівський колегіум" виправлено недоліки, а саме: розділи сайту працюють і містять актуальну інформацію, новини та оголошення. Офіційний сайт наповнюється актуальною інформацією, у розділі "Публічна інформація" наявні всі нормативні документи (<http://chnpu.edu.ua/university/about/public-info>), проекти освітніх програм виставлені на публічне обговорення з можливістю подати свою візію через пошту гаранту, а також подати онлайн у вкладці "Громадське обговорення" у кінці сторінки (<http://chnpu.edu.ua/university/about/gromadske-obgovorennya>). Враховано рекомендацію експертів щодо доступу до контактної інформації (<http://chnpu.edu.ua/contacts/dovidnik>, <https://inst-hist.chnpu.edu.ua/kontakty/>), та наявна форма зворотнього зв'язку <http://chnpu.edu.ua/contacts/contact-us>)

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендуємо продовжувати роботу над вдосконаленням наповненості сторінок сайту Інституту, які дублюють зміст сторінок сайту Університету. Доповнити інформацію про науково-педагогічний склад переліком публікацій, адже це

допоможе зорієнтуватись здобувачам у виборі наукового керівника. Опублікувати персональний склад комісії Вченої Ради Університету.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Під час попередньої акредитації ЕГ вказала на рекомендації, які були виправлені керівництвом - на офіційному веб-сайті виконана технічна робота з оновлення роботи сторінок, їх наповненості та виправлені граматичні помилки, розміщена контактна інформація. На сайті розміщені профілі НПП, однак без переліку публікацій. ЕГ також було рекомендовано розмістити документ ЗВО про запобігання корупції, однак наразі цього документу немає, проте під час зустрічі із адміністрацією було вказано, що в закладі керуються відповідним Законом про запобігання корупції. В цілому, на офіційному веб-сайті ЗВО та Інституту наявна чітка і достатня інформація як щодо ОП 032 «Історія та археологія», так і щодо правил і процедур, яких мають дотримуватися всі учасники освітнього процесу в ЗВО. Наявні недоліки не впливають на загальну інформаційну роботу закладу.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертиза ОП «Історія та археологія» відбувалася в дистанційному форматі. Попередньо узгоджена та затверджена програма була дотримана. Огляд матеріальної бази відбувся у прямому ефірі за допомогою застосунку Zoom. На запит експертів надана вся необхідна інформація. ЕГ відзначає доброзичливе та конструктивне ставлення адміністрації ЗВО, гаранта та учасників освітнього процесу до процедури акредитації.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Синявська Олена Олександрівна

Члени експертної групи

Оліцький В`ячеслав Олександрович

Карпюк Ірина Василівна